

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА НІМЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

НІМЕЦЬКОМОВНА ЛІТЕРАТУРА МІГРАНТІВ

підготовки магістра

Луцьк – 2026

Силабус вибіркового освітнього компонента «Німецькомовна література мігрантів» підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Розробник: Лисецька Н. Г., професор кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук, доцент.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: проф. Наталія ЛИСЕЦЬКА

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
німецької філології
протокол № 9 від 02.02.2026 р.**

Завідувач кафедри: доц. Людмила ПАСИК

© Лисецька Н. Г., 2026 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма навчання	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В11 Філологія Мова і література (німецька). Переклад Магістр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання 2
		Семестр 3
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 6 год.
		Практичні (семінарські) 18 год. Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 8 год.
Мова навчання німецька		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Лисецька Наталія Григорівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	професор кафедри німецької філології
Контактна інформація	lysetska.nataliya@vnu.edu.ua
Дні занять згідно з розкладом: http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700	

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Силабус освітнього компонента «Німецькомовна література мігрантів» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти магістерського рівня.

Німецькомовна література мігрантів розкриває низку проблем, які виникають у мультикультурному суспільстві, допомагає пізнати природу міжкультурних непорозумінь і способи їх подолання.

Зважаючи на всезростаючу роль міграційних процесів у всьому світі у сучасному суспільстві виникає потреба не лише вивчення питання глобалізації, але й ідентифікації. Вагому роль у розвитку літератури завдячуємо письменникам, які мігрували у інші країни і відображали у своїй творчості

проблеми мультикультурного суспільства. Їхня літературна спадщина зростає з кожним роком і розвиває сучасну німецьку мову.

2. Мета і завдання освітнього компонента. Мета ОК – ознайомити здобувачів освіти з різновидом літератури, характерним для мультикультурної німецькомовної літератури останньої третини ХХ – початку ХХІ століття.

Основні завдання ОК:

- ознайомлення із причинами й історією появи міграційної літератури в німецькомовному літературному контексті;
- ознайомлення із розмаїттям тем і основними творами найважливіших лауреатів літературної премії імені Адальберта Шаміссо;
- розкриття рецепції творів авторів з міграційним бекграундом у німецькомовному світі;
- ознайомлення з особливостями культури націй та особливостями сприйняття німецької культури представниками інших націй.

ОК навчання передбачає набуття таких вмій:

- розпізнавати різні культурні нашарування у міграційних текстах;
- проводити постколоніальний аналіз тексту;
- визначати новизну літературних прийомів для німецькомовної літератури;
- визначати міжкультурну специфіку творів письменників з міграційним підґрунтям і їхнє місце в літературному процесі.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод; частково-пошуковий метод; проблемно-пошуковий метод; дослідницький; активний та інтерактивний методи; метод пояснення, тренування, практика в спілкуванні; методи дистанційного навчання.

Вивчення ОК сприяє формуванню у ЗО таких **софт скілз:** критичне мислення, прийняття рішень, навички ефективного спілкування, гнучкість та адаптивність, тайм-менеджмент, лідерські навички.

3. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Theoretische Grundlagen						
Тема 1. Theoretische Grundlagen. Multikultur, Transkultur, Leitkultur, Interkultur.	4	2	-	2	-	Л/ДС/5
Тема 2. Interkulturalität und Literaturwissenschaft.	5	2	-	2	1	Л/ДС/5
Тема 3. Einwanderung prägt Deutschland. „Vom Orientexpress zum Intercity“.	4	2	-	2	-	Л/ДС/5
Разом за ЗМ 1	13	6	-	6	1	
Змістовий модуль 2. Deutschsprachige Migrantenliteratur						
Тема 4. MASCHA KALEKO	6	-	2	4	-	СЗ/ДС/5

„Emigranten-Monolog“ CYRUS ATABAY „Stadtplan von Samarkand“ ADEL KARASHOLI „Das Seil“						
Тема 5. JOSEPH ROTH „Erdbeeren“ (Auszug) „Das jüdische Städtchen“	6	-	1	4	1	СЗ/ДС/5
Тема 6. JOSEPH ROTH „Ukrainomanie“ „Der Fürst und die Balalaika“ „Ukrainkustarspilka“	5	-	1	4	-	СЗ/ДС/5
Тема 7. FRANCESCO MICIELI „Ich weiß nur, dass mein Vater große Hände hat“	10	-	2	8	-	СЗ/ДС/5
Тема 8. ALEV TEKINAY „Die Deutschprüfung“	11	-	2	8	1	СЗ/ДС/5
Тема 9. RAFIK SCHAMI „Subabe oder Wundersames aus der Fremde“ YOKO TAWADA „Von der Muttersprache zur Sprachmutter“	10	-	2	8	-	СЗ/ДС/5
Тема 10. FERIDUN ZAIMOGLU „Kieler Kunststücke“ RUMJANA ZACHARIEVA „Kamille“	6	-	1	4	1	СЗ/ДС/5
Тема 11. ILIJA TROJANOW „Die doppelte Burgschaft“ SHERKO FATAH „Gespräch in der alten Stadt“	5	-	1	4	-	СЗ/ДС/5
Тема 12. DIMITRE DINEV „Wechselbäder“, „Totenwache“ ABBAS KHIDER „Der falsche Inder“ (Auszug)	11	-	2	8	1	СЗ/ДС/5
Тема 13. KATJA PETROWSKAJA „Vielleicht Esther“ (Auszug)	11	-	2	8	1	СЗ/ДС/5
Тема 14. SAŠA STANIŠIĆ „Herkunft“ (Auszüge)	11	-	2	8	1	СЗ/ДС/5
Präsentation und Vortrag zum Thema: „Schriftsteller im Exil und deren Werke“/„Exil“	15	-	-	14	1	P/30
Разом за ЗМ 2	107	-	18	82	7	
Всього годин / балів	120	6	18	88	8	100

*Форми навчання і контролю: СЗ – семінарське заняття, Л/ДС – лекція, дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також доповідь, презентація, аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

4. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота включає:

- 1) підготовку до практичних занять;
- 2) прочитання та представлення творів;
- 3) підготовка презентації та написання доповіді.

Самостійна робота здобувача освіти враховується при відповідях на семінарських заняттях та дискусіях.

IV. Політика оцінювання

Поточне оцінювання знань ЗО здійснюється за п'ятибальною системою та включає оцінювання роботи ЗО під час аудиторних занять за усні та письмові відповіді, написання доповідей, контрольних робіт, різних видів завдань, за участь у дискусіях і обговореннях. Всього за поточне оцінювання ЗО можуть отримати 100 балів (накопичувальна система балів, які ЗО можуть отримати за конкретні види діяльності в межах змістових модулів).

Оцінювання поточного контролю в межах семінарського заняття:

- Оцінка «відмінно» відповідає 5 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання письмових робіт (творчого завдання) і ставиться за широкі й системні знання теоретичного й практичного матеріалу з освітнього компонента «Німецькомовна література мігрантів»;
- Оцінка «добре» відповідає 4 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання письмових робіт (творчого завдання) і ставиться за хороші знання теоретичного й практичного матеріалу з освітнього компонента «Німецькомовна література мігрантів»;
- Оцінка «задовільно» відповідає 3 балам на семінарських заняттях, написання письмових робіт (творчого завдання) і ставиться за базові знання теоретичного й практичного матеріалу з освітнього компонента «Німецькомовна література мігрантів»;
- Оцінка «незадовільно» відповідає 0-2 балам на семінарських заняттях, написання письмових робіт (творчого завдання) і ставиться у випадку невиконання практичних завдань та незнання теоретичного матеріалу з освітнього компонента «Німецькомовна література мігрантів».

Вивчення ОК «Німецькомовна література мігрантів» завершується підготовкою презентації з доповіддю, яка оцінюється у максимально 30 балів.

Оцінювання підсумкової презентації з доповіддю. Максимальна кількість балів за відповідь дорівнює 30.

- Оцінка «відмінно» відповідає **27-30** балам за глибоке й системне представлення теоретичного й практичного матеріалу з теми доповіді.
- Оцінка «добре» відповідає **23-26** балам за хороше знання представлення теоретичного й практичного матеріалу з теми доповіді.
- Оцінка «задовільно» відповідає **18-22** балам за базове представлення теоретичного й практичного матеріалу з теми доповіді.

• Оцінка «незадовільно» відповідає **0-17** балам за незнання теоретичного й практичного матеріалу з теми доповіді.

Основні види роботи та принципи організації поточного та підсумкового оцінювання розкриті у відповідному [Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ ім. Лесі Українки](#).

Політика викладача щодо ЗО. Відвідування занять є обов'язковим. Якщо ЗО не може бути присутнім на практичних заняттях, він має можливість працювати за індивідуальним графіком.

ЗО, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю ОК. У цьому випадку ЗО інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених ЗО отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

– 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

Згідно з [ПОЛОЖЕННЯМ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#) здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Для цього потрібно звернутися із заявою на ім'я декана факультету з проханням про визнання результатів навчання, набутих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Згідно зі встановленим порядком можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому, так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені цим силабусом.

Політика щодо академічної доброчесності. [Кодекс академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#) передбачає самостійну, чесну та відповідальну роботу здобувачів освіти над поставленими завданнями. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладена як на викладачів, так і на здобувачів освіти, які в разі виявлення порушень академічної доброчесності несуть відповідальність.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Підготовка до практичних занять має бути вчасною. Якщо ЗО був відсутній на занятті з поважної причини (участь у конференції та конкурсах, академічна мобільність, лікарняний або інша поважна причина), він може здати практичне заняття викладачу в індивідуальному режимі (коли викладач має години консультації на кафедрі німецької філології) або на його електронну скриньку. Дедлайном до кожного пропущеного практичного заняття вважається надсилання виконаних завдань практичного заняття на електронну скриньку викладача до початку наступного практичного заняття або їх здавання на консультації викладачу.

V. Підсумковий контроль

Оскільки формою контролю вибіркового ОК «Німецькомовна література мігрантів» є залік, то оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами видів робіт, передбачених силабусом (див. пункт 5. Структура освітнього компонента).

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг, ЗО може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему).

В оцінці знань ЗО враховується:

- 1) достатність обсягу відповіді (повна, недостатньо повна, неповна);
- 2) обізнаність з основними поняттями, принципами, законами, правилами навчальної дисципліни;
- 3) логічність викладу матеріалу;
- 4) обґрунтованість власних міркувань;
- 5) уміння інтегрувати та диференціювати знання теоретичного матеріалу та застосовувати їх при виконанні практичних завдань.

Перелік питань до заліку

1. Multikultur, Transkultur, Leitkultur, Interkultur.
2. Interkulturalität und Literaturwissenschaft.
3. Die Lyrik der deutschsprachigen Migranteliteratur.
4. Joseph Roth und die Problematik seiner Werke.
5. Francesco Micieli „Ich weiß nur, dass mein Vater große Hände hat“.
6. Alev Tekinay „Die Deutschprüfung“.
7. Yoko Tawada „Von der Muttersprache zur Sprachmutter“.
8. Selim Ozdogan „Am Bahnhof“.
9. Abbas Khider „Der falsche Inder“ (Auszug).
10. Katja Petrowskaja „Vielleicht Esther“ (Auszug).
11. Saša Stanišić „Herkunft“ (Auszüge).
12. Exil. Migranteliteratur.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перекладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література:

1. Chiellino C. (Hg.). Interkulturelle Literatur in Deutschland: Ein Handbuch. Stuttgart: Metzler, 2000.
2. Nicklas H. Burkhard Müller und Hagen Kordes (Hrsg.) Interkulturell denken und handeln: Theoretische Grundlagen und gesellschaftliche Praxis. Bonn: Lizenzausgabe Bundeszentrale für Politische Bildung, 2006.
3. Лисецька Н. Г. Німецькомовна література мігрантів: Йозеф Рот // «Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи» : збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 6 квітня 2023 р. / редкол. Т.В. Калинюк (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 39–42.

Додаткова література:

1. Fremdheit, Identität und Integration – Einwanderungsland Deutschland, extra 3 (NDR). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ihkJi7AqZ4E>
2. Goethe Institut, Migration und Integration.
URL: <http://www.goethe.de/lhr/prj/daz/deindex.htm>
2. Heinrich-Böll- Stiftung, *Migrationsliteratur: Eine neue deutsche Literatur? Dossier* (2009). URL: https://heimatkunde.boell.de/sites/default/files/dossier_migrationsliteratur.pdf
3. Lebenswege vor Ort: Landesvertretung Rheinland-Pfalz in Berlin:
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=T96jS4qCrLg>
4. Vom Gastarbeiter zum Nachbarn - 50 Jahre deutsch-türkisches Anwerbeabkommen (DW):
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=OA7d2U3KHSO>
5. Zuwanderung – Gewinn oder Verlust, ARD-alpha:
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=YfTCwWFieZw>

INTERKULTURELLE LYRIK

1. Zu Jose F.A. Oliver:

URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/beobachte-5574>

2. Zu Ozlem Ozgul Dundar:

URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/bilder-schweifen-vor-derretina-12295>

3. Zu Mascha Kaleko:

URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/bescheidene-anfrage-1585>

4. Zu Odile Kennel:

URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/i-dann-fing-ich-noch-einmalmit-der-zeile-i-11645>

5. Zu Oskar Pastior:

URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/abschrankung-isstwegweiser-188>

6. Zu Valeri Scherstjanoi:

URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/oh-laeutet-lauthaelse-11068>

7. Zu Thien Tran:

URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/close-reading-5687>

AUTORINNEN und AUTOREN

1. Zu Abbas Khider: URL: <https://www.br.de/fernsehen/ardalpha/sendungen/alpha-forum/abbas-khider-sendung-100.html>

2. Zu Kaja Petrowskaja:

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=wUQatgpYzTM>

3. Zu Saša Stanišić:

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=T-SiBX5J2fI>

4. Zu Feridun Zaimoglu:

URL: <https://www.br.de/mediathek/video/feridun-zaimoglu-kanaksprak-av:584f88ad3b467900119ea3b3>